

[Undervisningsministeren.]

noget af et Program og et Principspørgsmaal, et Hønnør- og Prestigespørgsmaal, saaledes at den saglige Overvejelse og Udredning og Forhandling derom til Tider, synes jeg, er noget skudt til Side for det, at Partierne nu havde denne Stander, dette Mærketegn, denne Fane i Kampen. Skulde denne Fane forsvinde for begge disse to Partier, var det, ligesom man følte, man tabte noget af det begejstrende, der kunde holde sammen, det var, ligesom noget af Grundvolden under disse to Partier vilde smuldre bort; det kunde jo atter give Anledning til, at der opstod andre nye Partier, en mere moderne Deling efter økonomiske, socialpolitiske Linier, og vi ved jo, at Partier har ogsaa en vis Selvopholdelsesdrift. Men i 1928 udtalte Selvstyrepartiet i en Udvælgelsesbetænkning:

„Det er det eneste naturlige og undervisningsmæssigt forsvarlige, at Undervisningsproget i Skolen er Børnenes Modersmaal, men samtidig vil vi udtale, at det er nødvendigt for os at kunne et andet Sprog end det færøske, og det hersker der sikkert fuld Enighed om mellem alle Færinger, at dette skal være Dansk, som gennem flere Hundrede Aar har været vor aandelige Bro til Omverdenen, og denne Bro ønsker vi ikke at bryde af. Vi vil derfor, at vor Skoleordning skal være en saadan, at der bliver undervist i dette Sprog i et saadant Omfang, at der skal kunne opnaas en forsvarlig Færdighed deri, særlig i Læsning og Skrivning, saa Børnene med Lethed tilegner sig, hvad de læser paa Dansk, og lærer at udtrykke sig i dette Sprog.“

Man vil her se, at Selvstyrepartiet meget klart udtrykker, at Folkeskolen paa Færøerne skal føre Børnene frem til virkelig at kunne Dansk. Det er Broen, den aandelige Bro, over til den nordiske Kultur.

Sambandspartiet udtaler:

„Det almindelige Talesprog paa Færøerne er og har været Færøsk“ — det er altsaa Sambandspartiets Stilling i 1928 — „men som en ganske naturlig Følge af Forholdene, bl. a. Befolkningens Faattalighed og den Omstændighed, at der ikke fandtes noget færøsk Skriftsprog, tog Færingerne, efter at Øerne var kommet i nær Forbindelse med Danmark, det danske Sprog i Brug i ret betydeligt Omfang. Det religiøse Liv byggede paa dette Sprog, ikke blot i Kirkerne, men ogsaa i Hjemmene, ved Op læsning af Prædikenbøger og ved Salmesang m. m. Der læstes kun danske Bøger. Danske

Folkeviser blev meget stærkt benyttet ved Siden af Kvæder paa Færøsk saavel ved Folkedansen som i Hjemmene under Kvøldsetur m. m. — Dansk var Øernes officielle Sprog. For 30—40 Aar siden fik det færøske Skriftsprog sin bestemte Form, efter at Grundlaget dertil forinden var blevet lagt af Provst Hammershaimb. Det blev i denne Form almindelig anerkendt, og det færøske Skriftsprogs Stilling er siden blevet mere og mere udviklet, saaledes at det f. Eks. nu benyttes meget i Aviser og Bøger, ligesom Færøsk læres i Skolen og bliver benyttet i Kirken, i Lagtinget m. m.

Dansk bliver dog vedblivende benyttet, bl. a. særlig meget som Litteratursprog, i Kirken, i Skolen, for Retten m. m. I Samtaler mellem dansktalende og færøsktalende bliver Dansk gerne benyttet som indbyrdes Fællessprog.

Baade Færøsk og Dansk har i Aarhundreder været det færøske Folks Ejen- dom, og *begge disse Sprog er vort Fællessprog.*“

Naar man meget nøje gennemlæser disse to Udtalelser fra Selvstyrepartiet og Sambandspartiet, vil man se, at det er klart, at der her er en Tilnærmelse fra begge Sider i Gang, og det skulde ikke synes ganske utænkeligt, ganske uovervindeligt, at de kunde finde hinanden i en nogenlunde ens Indstilling, særlig naar man husker paa, at Sambandspartiet paa sit Program har følgende Punkt:

„at man vil støtte Arbejdet for det færøske Sprogs Røgt og gode Udvikling, samtidig med at Folkets Dygtiggørelse i Dansk fortsættes“.

Det tilføjes, at Sambandspartiet er villigt til

„for at skabe Ro om Undervisningsspørgsmaalet at arbejde hen til en ny Formulering af den paagældende Bestemmelse“, altsaa § 7 i Anordningen af 1912, „som i sin Tid gennemførtes af vore Meningsfæller, efter at Krav om Undervisningsprogets Fastsættelse var rejst fra anden Side“,

men forinden stilles der Forslag om, at der skaffes Oplysning om en Række Spørgsmaal vedrørende de nuværende Forhold med Hensyn til Skolevæsenet. Det er disse Oplysninger, vi nu dels har skaffet, dels er i Færd med at skaffe. — Selvstyrepartiets Forslag blev vedtaget med 13 Stemmer mod 10.

Af alt dette fremgaar det ganske klart og tydeligt, hvorledes Udviklingsretningen har været fra 1845 og tidligere Tider og nu til 1928 eller 1930. Sagen var atter for i